

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2018. szeptember 19.*

„Előzetes döntéshozatal – Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Joghatóság, valamint a határozatok elismerése és végrehajtása a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban – Gyermekek jogellenes külföldre vitele – 2201/2003/EK rendelet – 11. cikk – Visszavitel iránti kérelem – 1980. október 25-i Hágai Egyezmény – Végrehajthatóvá nyilvánítás iránti kérelem – Jogorvoslat – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – 47. cikk – Hatékony jogorvoslathoz való jog – A jogorvoslat előterjesztésének határideje – A végrehajthatóságot megállapító végzés – A kézbesítését megelőző végrehajtás”

A C-325/18. PPU. és C-375/18. PPU. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Court of Appeal (fellebbviteli bíróság, Írország) a Bírósághoz 2018. május 17-én, illetve június 7-én érkezett, 2018. május 17-i (C-325/18 PPU) és június 7-i (C-375/18 PPU) határozataival terjesztett elő

a **Hampshire County Council**

és

C. E.,

N. E.

között,

a **Child and Family Agency,**

az **Attorney General**

részvételével folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta tanácselnök, C.G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev (előadó) és S. Rodin bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

* Az eljárás nyelve: angol.

tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság 2018. május 17-i (C-325/18 PPU) és 2018. június 7-i (C-375/18 PPU), a Bírósághoz 2018. május 17-én, illetve 2018. június 7-én érkezett kérelmére, miszerint az előzetes döntéshozatal iránti kérelmeket a Bíróság eljárási szabályzata 107. cikkének megfelelően sürgősségi eljárásban bírálják el,

tekintettel az első tanács e kérelemnek helyt adó 2018. június 11-i határozatára,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. július 13-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Hampshire County Council képviselőiben D. Day barrister, V. Pearce solicitor megbízásából,
- N. E. és C. E. képviselőiben N. Jackson SC, B. Shipsey SC, B. McKeever BL és K. Smyth solicitor,
- az Attorney General képviselőiben M. Browne, J. McCann és A. Joyce, meghatalmazotti minőségben, segítők: A. Finn BL és G. Durcan SC,
- Írország képviselőiben J. McCann, meghatalmazotti minőségben, segítői: G. Durcan SC és A. Finn BL,
- az Egyesült Királyság kormánya képviselőiben R. Fadoju és C. Brodie, meghatalmazotti minőségben, segítójük: E. Devereux QC,
- a cseh kormány képviselőiben J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,
- a lengyel kormány képviselőiben M. Nowak, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőiben M. Wilderspin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2018. augusztus 7-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikkének, valamint a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 338., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 243. o.; helyesbítés: HL 2013. L 82., 63. o.) 11. cikkének és 33. cikke (5) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmeket a Hampshire County Council (Hampshire megyei tanács, Egyesült Királyság, a továbbiakban: HCC), valamint C. E. és N. E. (a továbbiakban: az érintett szülők) között a következők tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő: három olyan kiskorú gyermek (a továbbiakban: három gyermek) Egyesült Királyságba való visszavitele, akiket az érintett szülők Írországba vittek e gyermekek gyámság alá helyezésének elkerülése céljából, és az e szülők által Írországban benyújtott, arra irányuló ideiglenes intézkedés iránti kérelem, hogy felfüggeszék e három gyermek közül a legfiatalabb, és adott esetben a többi gyermek Egyesült Királyságban való örökbefogadását.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

3 A gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, Hágában 1980. október 25-én kötött egyezmény (kihirdette: az 1986. évi 14. tvr.; a továbbiakban: 1980. évi Hágai Egyezmény) célja többek között, amint az a preambulumból kitűnik, hogy nemzetközileg védjék a gyermekeket jogellenes elvitelük vagy visszatartásuk káros következményeitől, és hogy megteremtsék a gyermekeknek a szokásos tartózkodási helyük szerinti államba történő azonnali visszavitelük biztosítására szolgáló eljárást. Ezen egyezmény 1983. december 1-jén lépett hatályba, és az Európai Unió valamennyi tagállama részese.

4 Az 1980. évi Hágai Egyezmény 1. cikke az alábbiakat írja elő:

„Az Egyezmény célja

- a) biztosítani a bármelyik Szerződő Államba jogellenesen elvitt vagy ott elrejtett gyermekek azonnali visszajuttatását;
- b) valamint azt, hogy a gyermekek feletti felügyelet, illetve a láthatás gyakorlására szolgáló – az egyik Szerződő Állam jogrendszeréből folyó – jogot a többi Szerződő Államban ténylegesen tiszteletben tartásák.”

5 Ezen egyezmény 3. cikke értelmében:

„A gyermek elvitele vagy elrejtése jogellenes, ha az:

- a) sérti az azon állam joga szerint egy személynek, egy intézménynek vagy más szervnek – akár együttesen, akár kizárólagosan – juttatott felügyeleti jogokat, amelyben a gyermeknek az elvitelét vagy elrejtését közvetlenül megelőzően a szokásos tartózkodási helye volt; és
- b) ezeket a jogokat az elvitel vagy elrejtés időpontjában – együttesen vagy külön-külön – gyakorolták vagy azok gyakorlásában éppen az elvitel vagy elrejtés [helyesen: visszatartás] akadályozta meg az arra jogosultakat.

Az a) pontban említett felügyeleti jogosultság keletkezhet különösen jogszabály, bírói vagy államigazgatási határozat, vagy ezen Állam joga szerint joghatással bíró egyezség alapján.”

6 Ezen egyezmény 12. cikke a következőket írja elő:

„Ha a gyermek jogellenes elvitelének vagy elrejtésének a 3. Cikk szerinti esetében a gyermek jogellenes elvitelétől vagy elrejtésétől az eljárásnak azon Szerződő Állam igazságügyi vagy államigazgatási szervei előtti megindításáig, ahol a gyermek van, egy évnél kevesebb idő telt el, az érintett hatóság haladéktalanul elrendeli a gyermek visszavitelét.

[...]”

7 Az 1980. évi Hágai Egyezmény 13. cikke a következőket írja elő:

„Az előző cikkben foglalt rendelkezések ellenére a megkeresett Állam igazságügyi vagy államigazgatási szerve nem köteles elrendelni a gyermek visszavitelét, ha az azt ellenző személy, intézmény vagy más szerv bizonyítja, hogy

[...]

- b) a gyermeket visszavitele testi vagy lelki károsodásnak tenné ki vagy bármi más módon elviselhetetlen helyzetet teremtene számára.

[...]”

Az uniós jog

- 8 A 2201/2003 rendelet (12), (17), (21) és (33) preambulumbekzdésének szövege a következő:

„(12) Ezen rendeletben megállapított szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a joghatóság jogalapját a gyermek alapvető érdekeinek figyelembevételével [helyesen: A szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a joghatóság vonatkozásában e rendeletben megállapított szabályokat a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevételével] alakítják ki, különösen a fizikai közelség alapján. [...]

[...]

(17) A gyermek jogellenes elvitele vagy visszatartása esetében a gyermek visszavitelét haladéktalanul el kell érni, és ebből a célból az [1980. évi] Hágai Egyezményt kell továbbra is alkalmazni, az e rendelet rendelkezéseivel, különösen a 11. cikkel kiegészített formában. Lehetővé kell tenni azon tagállam bíróságai számára, ahová a gyermeket jogellenesen elvitték vagy ahol jogellenesen visszatartották, hogy egyedi, kellően indokolt esetekben elutasítsa a gyermek visszavitelével [helyesen: visszavitelét]. A jogellenes elvitel vagy visszatartás előtt azonban hasonló határozat felváltható a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam bírósága által hozott későbbi határozattal [helyesen: Ez a határozat azonban felváltható a gyermek jogellenes elvitele vagy visszatartása előtti szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam bírósága által hozott későbbi határozattal]. Amennyiben ez a határozat a gyermek visszavitelét rendeli el, a visszavittelt az említett határozat azon tagállamban történő elismeréséhez és végrehajtásához szükséges külön eljárások nélkül kell elvégezni, ahová a gyermeket elvitték, illetve ahol visszatartották.

[...]

(21) A tagállamokban meghozott határozatok elismerését és végrehajtását a kölcsönös bizalom elvére kell alapozni, és az elismerés megtagadásának jogalapját a szükséges minimális szinten kell tartani.

[...]

(33) Ez a rendelet elismeri az alapvető jogokat és betartja [a Charta] elveit. Különösen arra törekszik, hogy biztosítsa a gyermek alapvető jogainak tiszteletben tartását, ahogyan azt [a Charta] 24. cikke előírja.”

- 9 A 2201/2003 rendelet „Hatály” című 1. cikkének (1)–(3) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) Ezt a rendeletet a bíróság jellegétől függetlenül az alábbiakkal kapcsolatos polgári ügyekben kell alkalmazni:

[...]

- b) a szülői felelősség megállapítása, gyakorlása, átruházása, korlátozása vagy megszüntetése.

(2) Az (1) bekezdés b) pontjában említett ügyek különösen a következőkkel foglalkoznak:

a) felügyeleti jog és kapcsolattartási jog;

[...]

(3) Ez a rendelet nem alkalmazható:

[...]

b) örökbefogadásra vonatkozó határozatokra, örökbefogadást előkészítő intézkedésekre vagy az örökbefogadás érvénytelenítésére, illetve visszavonására;

[...]”

10 A 2201/2003 rendelet 2. cikke értelmében:

„E rendelet alkalmazásában:

1. »bíróság«: a tagállamok valamennyi, az 1. cikk alapján az e rendelet hatálya alá tartozó ügyekben joghatósággal rendelkező hatósága;

[...]

7. »szülői felelősség«: egy gyermek személyével, illetve vagyonával kapcsolatos valamennyi jog és kötelesség, amelyet valamely természetes vagy jogi személy határozat, jogszabály hatálya, illetve jogilag kötelező megállapodás útján [helyesen: illetve hatályos megállapodás alapján] gyakorol. A szülői felelősség magában foglalja a felügyeleti jogot és a láthatási jogot is;

8. »szülői felelősség gyakorlója«: olyan személy, aki szülői felelősséget gyakorol egy gyermek felett;

9. »felügyeleti jog«: a gyermek gondozásával kapcsolatos jogok és kötelességek, és különösen a gyermek tartózkodási helye meghatározásának joga;

[...]

11. »jogellenes elvitel vagy visszatartás«: egy gyermek elvitele vagy visszatartása,

a) amennyiben azt sérti a határozat vagy jogszabály hatálya alapján, illetve azon tagállam joga szerint jogilag kötelező megállapodás útján [helyesen: amennyiben az sérti az azon tagállam joga szerint hozott bírósági határozat vagy jogszabály hatálya alapján, illetve hatályos megállapodás útján] szerzett felügyeleti jogokat, ahol a gyermek közvetlenül az elvitel vagy visszatartás előtt szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett;

és

b) feltéve, hogy az elvitel vagy visszatartás időpontjában a felügyeleti jogokat közösen vagy önállóan ténylegesen gyakorolták, vagy gyakorolták volna, ha az elvitelre vagy visszatartásra nem kerül sor. A felügyeletet közösen gyakoroltnak kell tekinteni, ha határozat vagy jogszabály hatálya értelmében a szülői felelősség egyik gyakorlója nem határozhat a gyermek tartózkodási helyéről a szülői felelősség másik gyakorlójának hozzájárulása nélkül.”

11 A 2201/2003 rendeletnek „A gyermek visszavitele” című 11. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A (2)–(8) bekezdést kell alkalmazni, amennyiben a felügyeleti jogokat gyakorló személy, intézmény vagy más szerv egy tagállam illetékes hatóságaihoz folyamodik azért, hogy azok a[z] [1980. évi] Hágai Egyezmény alapján hozzon határozatot annak érdekében, hogy kérelmezze annak a gyermeknek a visszavitelét [helyesen: egy tagállam illetékes hatóságainál kérelmezi, hogy azok {az 1980. évi} Hágai Egyezmény alapján hozzanak határozatot azon gyermek visszavitelének az elérése érdekében], akit közvetlenül a jogellenes elvitel, illetve visszatartás előtti szokásos tartózkodási helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamba jogellenesen elvittek, illetve ott visszatartottak.

[...]

(3) Annak a bíróságnak, amelyhez az (1) bekezdésben említettek szerint a gyermek visszavitele iránti kérelmet nyújtanak be, a lehető leggyorsabban kell eljárnia a kérelemmel kapcsolatban, igénybe véve a nemzeti jogában rendelkezésre álló leggyorsabb eljárásokat.

Az első albekezdés sérelme nélkül, a bíróság – amennyiben rendkívüli körülmények nem gátolják meg – a kérelem benyújtását követően legkésőbb hat héten belül határozatot hoz.

[...]

(6) Amennyiben a bíróság határozott a visszavitel iránti kérelem elutasításáról az 1980. évi Hágai Egyezmény 13. cikke alapján, a bíróságnak akár közvetlenül, akár központi hatóságán keresztül, a nemzeti jog által meghatározottak szerint haladéktalanul el kell juttatnia a visszavitel elutasításáról szóló bírósági végzést és a vonatkozó okiratokat, különösen a bírósági tárgyalások jegyzőkönyvének másolatát azon tagállam joghatósággal rendelkező bíróságához vagy központi hatóságához, amelyben a gyermek közvetlenül a jogellenes elvitel, illetve visszatartás előtt szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett. A bírósághoz a visszavitel elutasításáról szóló határozat keltétől számított egy hónapon belül be kell nyújtani az összes említett okiratot.

(7) Kivéve, ha a felek egyike már felkereste azon tagállam bíróságait, ahol a gyermek közvetlenül a jogellenes elvitel, illetve visszatartás előtt szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett, a (6) bekezdésben említett határozatot átvevő bíróságnak vagy központi hatóságnak tájékoztatnia kell ezekről a feleket, és fel kell kérnie őket arra, hogy az értesítéstől számított három hónapon belül a nemzeti joggal összhangban nyújtsanak be a bírósághoz egy beadványt az iránt, hogy a bíróság megvizsgálhassa a gyermekre vonatkozó felügyeleti jog kérdését.

Az e rendeletben szereplő joghatóságról szóló rendelkezések sérelme nélkül a bíróság lezárja az ügyet, amennyiben a határidőn belül a bírósághoz nem érkezik beadvány.

(8) Az 1980. évi Hágai Egyezmény 13. cikke szerinti visszavitel elutasító határozat ellenére, e rendelet szerint joghatósággal rendelkező bíróság által kibocsátott későbbi, a gyermek visszavitelét elrendelő határozatok [...] [végrehajthatók] a gyermek visszavitelének biztosítása érdekében.”

12 A 2201/2003 rendelet perfüggőségre vonatkozó 19. cikkének (2) és (3) bekezdése ezt írja elő:

„(2) Amennyiben azonos jogalpból származó, ugyanarra a gyermekre vonatkozó szülői felelőséggel kapcsolatos eljárást különböző tagállamok bíróságai előtt indítottak, a később megkeresett bíróság az elsőként megkeresett bíróság joghatóságának megállapításáig hivatalból felfüggeszti az eljárást [helyesen: az a bíróság, amelyhez később fordultak, hivatalból felfüggeszti az eljárást azon bíróság joghatóságának megállapításáig, amelyhez elsőként fordultak].

(3) Amennyiben az elsőként megkeresett bíróság joghatóságát megállapítják [helyesen: Amennyiben megállapítják annak a bíróságnak a joghatóságát, amelyhez elsőként fordultak], a később megkeresett bíróság [helyesen: azon bíróság, amelyhez később fordultak,] az előbbi bíróság javára megállapítja saját joghatóságának hiányát.

Ebben az esetben az a fél, aki a később megkeresett bíróságnál indított eljárást [helyesen: annál a bíróságnál indított eljárást, amelyhez később fordultak], azt az elsőként megkeresett bíróságnál is megindíthatja.”

13 A 2201/2003 rendelet 20. cikke szerint:

„(1) Sürgős esetben e rendelet rendelkezései nem gátolják a tagállam bíróságait abban, hogy az e tagállam joga szerint alkalmazható ideiglenes intézkedéseket – a védelmi intézkedéseket is beleértve – hozzanak a területükön található személyek vagy vagyontárgyak tekintetében, akkor is, ha a rendelet szerint más tagállam bírósága rendelkezik joghatósággal az ügy érdemében.

(2) Az (1) bekezdésben említett intézkedések hatályukat veszítik, ha az e rendelet szerint az érdemi ügyet [helyesen: az ügy érdemét] tekintve joghatósággal rendelkező tagállam bírósága megtette az általa megfelelőnek ítélt intézkedéseket.”

14 A rendeletnek „A szülői felelősségére vonatkozó határozatok elismerését kizáró okok” címet viselő 23. cikke felsorolja azokat a körülményeket, amelyek között a szülői felelősségére vonatkozó határozat nem ismerhető el.

15 Az említett rendelet 26. cikke értelmében a szülői felelősségére vonatkozó határozat érdemben semmilyen körülmények között sem vizsgálható felül.

16 A 2201/2003 rendelet III. fejezetének 2. szakaszában a „Végrehajtható határozatok” című 28. cikk előírja:

„(1) A mindkét fél közös gyermeke tekintetében a szülői felelősség gyakorlásáról valamely tagállamban hozott határozat, amely az adott tagállamban végrehajtható, és amelyet kézbesítettek, más tagállamban akkor kerül végrehajtásra, ha bármely érdekelt fél kérelmére ott végrehajthatóvá nyilvánították.

[...]”

17 A 2201/2003 rendelet 31. cikke szerint:

„(1) Sem az a személy, aki ellen a végrehajtást kérték, sem a gyermek, az eljárásnak ebben a szakaszában a kérelemre semmiféle észrevételt nem tehet.

(2) A kérelem kizárólag a 22., 23. és 24. cikkben meghatározott okok valamelyike alapján utasítható el.

(3) A határozat érdemben semmilyen körülmények között sem vizsgálható felül.”

18 A 2201/2003 rendelet „Jogorvoslat a határozat ellen” címet viselő 33. cikke előírja:

„(1) A végrehajthatóság megállapítására irányuló kérelem tárgyában hozott határozat ellen bármely fél jogorvoslatot nyújthat be.

[...]

(3) A jogorvoslati kérelmet a kontradiktórius eljárásra vonatkozó szabályoknak megfelelően kell elbírálni.

[...]

(5) A végrehajthatóság megállapítása elleni jogorvoslatot a végrehajthatóságot megállapító határozat kézbesítésétől számított egy hónapon belül kell benyújtani. Ha az a fél, akivel szemben a végrehajtást kéri, más tagállamban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel, mint amelyben a végrehajthatóvá nyilvánításra sor került, a jogorvoslati határidő akár a személyes, akár a lakóhelyen történő kézbesítés időpontjától számított két hónap. Ez az időtartam a távolságra tekintettel nem hosszabbítható meg.”

19 A 2201/2003 rendelet 60. cikke értelmében:

„A tagállamok közötti kapcsolatokban e rendelet elsőbbséget élvez a következő egyezményekkel szemben, amennyiben azok az e rendelettel szabályozott ügyekre vonatkoznak:

[...]

e) a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. október 25-én kelt Hágai Egyezmény.”

Az ír jog

20 Ahogy az a C-325/18. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, a felsőbbíróságok eljárási szabályzatának a 2016. évi 9. sz. Statutory Instrumenttel (a felsőbbíróságok eljárási szabályzata [hatáskör, a 2016. évi határozatok elismerése és végrehajtása]) elfogadott 42A. rendelkezése az 1989. évi eredeti változatában úgy rendelkezett, hogy a kereset elbírálásáig automatikusan fel kell függeszteni a végrehajtásról szóló végzés végrehajtását. Az automatikus felfüggesztés szabályát azonban nem ítélték megfelelőnek a 2201/2003 rendelet hatálya alá tartozó ügyekben. Az említett 42A. rendelkezés 10. szabálya (2) bekezdésének ii. pontja immár úgy rendelkezik, hogy „az ítélet vagy határozat végrehajtására sor kerülhet [a szóban forgó keresetindítási határidő] letelte előtt”.

21 A felsőbbíróságok eljárási szabályzata 42A. rendelkezése 10. szabálya (2) bekezdésének iii. pontja értelmében a végrehajthatóságot megállapító határozatnak tartalmaznia kell egy olyan megjegyzést, amely szerint „az ítélet vagy határozat végrehajtása bíróság előtti kérelemre felfüggeszthető, ha az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban rendes jogorvoslatot nyújtottak be”.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

22 Az érintett, brit állampolgárságú, korábban az Egyesült Királyságban együtt élő házaspár szülők 2017. szeptember 5-én komppal Írországba érkeztek a három gyermekkel, akik közül az egyik két nappal korábban született. N. E. a három gyermek anyja, C. E. pedig a három gyermek közül csupán a legfiatalabbnak az apja.

23 2017 júniusában az Egyesült Királyságban elrendelték a két idősebb gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését. A HCC ugyanis korábban már kifejezte e családdal szembeni aggályait, különös tekintettel az otthoni higiéniai állapotokra, a szülőknek a gyermekeik viselkedésének kezelésére való alkalmasságára, a korábbi kapcsolatok során tapasztalt családon belüli erőszakra, és a kábítószer-függőséget érintő problémákra. Továbbá az is felmerült, hogy az egyik gyermek nem baleseti eredetű sérülést szenvedett, és nem volt kizárható annak lehetősége, hogy az elkövető C. E. volt.

- 24 2017. szeptember 8-án a brit hatóságok gyermekek biztonságát érintő aggályai miatt a High Court of Justice (England and Wales) (felsőbíróság [Anglia és Wales], Egyesült Királyság) végzésben elrendelte egyrészt a három gyermek gyámság alá helyezését, a HCC-re ruházva a felügyeleti jogokat (a továbbiakban: gyámság alá helyező végzés), másrészt a három gyermek visszavitelét (a továbbiakban: visszavitt elrendelő végzés).
- 25 Ugyanezen a napon a HCC kapcsolatba lépett a megfelelő ír hatósággal, a Child and Family Agencyvel (gyermek- és családvédelmi szolgálat, Írország, a továbbiakban: szolgálat), és jelezte azon szándékát, hogy a High Courttól (England and Wales) (felsőbíróság [Anglia és Wales]) a három gyermek visszavitelét elrendelő határozat meghozatalát kéri. A szolgálat azt válaszolta, hogy az ilyen határozatot a 2201/2003 rendelet alapján kell végrehajtani. Ugyanazon a napon később a HCC tájékoztatta a szolgálatot, hogy e bíróság szintén aznap visszavitt elrendelő határozatot fogadott el.
- 26 Az E. család írországi lakóhelyén több látogatást is tettek, de a szolgálat semmilyen aggasztó jelet nem talált a gyermekeket illetően. Az érintett szülők arról tájékoztatták a szolgálatot, hogy korábban azt a tanácsot kapták, utazzanak Írországba annak érdekében, hogy a szociális szolgálatokat elkerüljék és megakadályozzák a három gyermek elhelyezését.
- 27 A szolgálat közölte a szülőkkel, hogy a HCC által nyújtott információk alapján a három gyermek ideiglenes hatályú elhelyezéséről szóló határozat elfogadását fogja kérni. Azt is közölte, hogy a HCC kérheti a High Courttól (felsőbíróság, Írország) a három gyermek visszavitelét elrendelő végzés elismerését, és ha e kérelmet az helybenhagyja, a gyermekeket vissza kell vinni az Egyesült Királyságba.
- 28 2017. szeptember 14-én a District Court (kerületi bíróság, Írország) a három gyermek ideiglenes felügyeletét a szolgálatra bízta, amely a gyermekeket nevelőszülőknél helyezte el. Az érintett szülők beleegyeztek ezen ideiglenes hatályú elhelyezésbe, nem ismerték el azonban annak megalapozottságát. A szolgálat az elhelyezéssel kapcsolatos tervre vonatkozó megbeszélést tartott a szülőkkel. Ez utóbbiakat kifejezetten tájékoztatták, hogy a HCC a visszavitt elrendelő határozat végrehajtását kívánja kérni, amely határozatot a High Court (felsőbíróság, Írország) előtt benyújtott nem kontradiktórius kérelem alapján a High Court (England and Wales) (felsőbíróság [Anglia és Wales]) fogadta el annak érdekében, hogy a gyermekeket visszavigyék az Egyesült Királyságba.
- 29 2017. szeptember 21-én a High Court (felsőbíróság, Írország) a 2201/2003 rendelet III. fejezete alapján végzést fogadott el, elismerve a gyámság alá helyező végzést és elrendelve e határozat „e területen való végrehajtását” (a továbbiakban: *ex parte* végzés). Ugyanezen a napon a három gyermeket átadták a HCC szociális munkásainak, és visszavitték az Egyesült Királyságba.
- 30 A HCC szociális szolgálatai kifejezetten kérték a megfelelő ír hatóságoktól, hogy ne lépjenek kapcsolatba az érintett szülőkkel, mivel úgy vélték, hogy fennállt a szökés veszélye. A szülőket tehát csak utólag, vagyis a három gyermek visszavitelének napján tájékoztatták telefonon, és az *ex parte* végzést hivatalosan csupán másnap kézbesítették nekik.
- 31 A szülők megkísérelték a gyámság alá helyező végzéssel szembeni fellebbezést, de a Court of Appeal (England and Wales) [(fellebbviteli bíróság, Anglia és Wales)] 2017. október 9-én nem engedélyezte a fellebbezést.
- 32 2017. november 24-én a szülők a High Court (felsőbíróság, Írország) előtt keresetet indítottak az *ex parte* végzéssel szemben. 2018. január 18-án e keresetet – amelyet két nappal a 2201/2003 rendelet 33. cikkének (5) bekezdésében megállapított határidő lejártát követően terjesztettek elő – késedelem miatt elutasították, mivel az e rendelkezésben előírt határidő imperatív volt, és az eljáró bíróság nem rendelkezett hatáskörrel annak meghosszabbítására. A szülők megtámadták a határozatot a kérdést előterjesztő bíróság előtt.

33 E körülmények között a Court of appeal (fellebbviteli bíróság, Írország) a C-325/18. sz. ügyben úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Amennyiben a szülők és/vagy más családtagok a gyermekeket a szokásos tartózkodási helyük szerinti országból állítólag jogellenesen, [a lakóhely szerinti] állam közigazgatási szerve által megszerzett bírósági végzést megszegve elviszik, az említett közigazgatási szerv kérheti-e a [2201/2003] rendelet III. fejezetének rendelkezései alapján a gyermek e területre való visszavitelét elrendelő bírósági végzés végrehajtását valamely más tagállam bíróságaitól, vagy ez az említett rendelet 11. cikkének és az 1980. évi Hágai Egyezménynek a jogellenes megkerülését jelentené, vagy az érintett szerv részéről más módon joggal való visszaélésnek minősülne?

2) A 2201/2003 tanácsi rendelet végrehajtási rendelkezéseit érintő esetben meghosszabbítható-e a 33. cikk (5) bekezdése szerinti határidő, amennyiben a késedelem lényegében csekély mértékű és a nemzeti eljárási jog alapján a határidőt egyébként meghosszabbíthatták volna?

3) A második kérdéstől függetlenül, amennyiben valamely külföldi közigazgatási hatóság a gyerekeket, akikre a jogvita irányul, a 2201/2003 rendelet 31. cikkével összhangban egyéb érdekelt meghallgatása nélkül elrendelt végrehajtás alapján valamely tagállam területéről azt megelőzően viszi el, hogy a szülők részére a végrehajtásról szóló végzést kézbesítették volna, és ezzel megfosztja őket azon joguktól, hogy a jogorvoslat idejére e végzés felfüggesztését kérik, ez az eljárás oly mértékben sérti-e az [emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény] (EJEE) 6. cikke és a Charta 47. cikke alapján a szülőket megillető jogok lényegét, hogy (az ezen rendelet 33. cikkének (5) bekezdése szerinti) jogorvoslati határidőt meg kell hosszabbítani?”

34 Az érintett szülők ezt követően a kérdést előterjesztő bíróság előtt ideiglenes intézkedés iránti kérelmet terjesztettek elő a három gyermek örökbefogadási eljárásának felfüggesztése érdekében.

35 A 2018. május 29-i igazolással a HCC azon szándékáról nyilatkozott, hogy csak a legfiatalabb gyermeket adja örökbe, mivel a másik két gyermek jelenleg az Egyesült Királyságban az egyikük apjánál lakik.

36 A HCC-t az alapeljárás „feleként” nevezték meg, azonban a kérdést előterjesztő bíróság előtti ezen eljárásban nem vett részt, és nem gyakorolta az e bíróság előtti meghallgatáshoz való jogát.

37 E körülmények között a Court of Appeal (fellebbviteli bíróság, Írország) a C-375/18. sz. ügyben úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Összeegyeztethető-e az uniós joggal és különösen a 2201/2003/EK rendelettel, hogy valamely tagállam bírósága ideiglenes intézkedést (védelmi intézkedést) elrendelő végzést hozzon közvetlenül egy másik tagállam hatóságának címezve, megakadályozva e hatóságot abban, hogy az megindítsa a gyermekek örökbefogadását az említett tagállam bíróságai előtt, amennyiben a közvetlenül e hatóságnak címzett intézkedést az teszi szükségessé, hogy védelemben részesítsék a 2003. évi rendelet III. fejezete szerinti végrehajtási eljárás feleinek jogait?”

38 A Bíróság elnöke 2018. június 11-i határozatával elrendelte a C-325/18. és a C-375/18. sz. ügy egyesítését az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélet meghozatala céljából.

A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásról

- 39 A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság eljárási szabályzatának 107. cikke alapján kérte a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem sürgősségi eljárásban történő elbírálását.
- 40 Kérése alátámasztásául hangsúlyozza a C-325/18. sz. ügy sürgősségét tekintettel a gyermekek örökbefogadására irányuló, a HCC által lefolytatandó és a három gyermek anyja által kifogásolt eljárásra. Ami a legfiatalabb gyermeket illeti, e gyermek apja szintén ellenzi az örökbeadást.
- 41 Másrészt a kérdést előterjesztő bíróság azt állítja, hogy a C-375/18. sz. ügyben a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelem ideiglenes intézkedés iránti eljárásból ered, amelyet megfosztana a hatékony érvényesülésétől az, ha a Bíróság nem sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárást folytatna le.
- 42 E tekintetben meg kell állapítani először is, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2201/2003 rendelet értelmezésére vonatkozik, amelyet különösen az EK 61. cikk c) pontja, jelenleg EUMSZ 67. cikk, alapján fogadtak el, amely cikk az EUM-Szerződés harmadik részének a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségre vonatkozó V. címe alatt található. Így sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás tárgya lehet.
- 43 Másodsorban meg kell állapítani, hogy az alapeljárások három hat év alatti gyermeket érintenek, akik közel egy éve el vannak választva anyjuktól, és hogy a HCC lépéseket tett az Egyesült Királyságban annak érdekében, hogy a legkisebb gyermeket örökbefogadják.
- 44 E körülmények között az előadó bíró javaslatára, a főtanácsnok meghallgatását követően a Bíróság első tanácsa 2018. június 11-én úgy határozott, hogy helyt ad a kérdést előterjesztő bíróság azon kérelmének, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet sürgősségi eljárásban bírálják el.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A C-325/18. sz. ügy első kérdéséről

- 45 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2201/2003 rendelet III. fejezetének általános rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy ha azt állítják, hogy a gyermekeket jogellenes vitték el, a gyermekek korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam bíróságának e gyermekek visszavitelét elrendelő határozata ezen általános rendelkezések értelmében a fogadó tagállamban végrehajthatóvá nyilvánítható.
- 46 E bíróság konkrétan azt kérdezi, hogy a HCC-nek ki kellett volna-e merítenie a fogadó tagállamban az 1980. évi Hágai Egyezmény szerint rendelkezésre álló jogorvoslatokat mielőtt a 2201/2003 rendelet III. fejezete alapján megkísérelte elismertetni és végrehajtani a gyámság alá helyező végzést.
- 47 Először is meg kell állapítani, hogy bár e rendelet célja a preambuluma értelmében, hogy a szülői felelősségére vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló szabályok megállapításával létrehozson egy, a bírósági határozatok kölcsönös elismerése elvén alapuló valóságos jogi térséget, miközben az Egyezmény tárgya az 1. cikkének a) pontja szerint biztosítani a bármelyik szerződő államba jogellenesen elvitt vagy ott visszatartott gyermekek azonnali visszajuttatását, szoros kapcsolat áll fenn e két jogforrás között, amelyeknek közös célja lényegében, hogy visszatartsanak a gyerekek jogellenes külföldre vitelétől, és ha ez megtörténik, elérjék a gyermekeknek a szokásos tartózkodási helyük szerinti államba történő haladéktalan visszavitelét (lásd ebben az értelemben: 2008. július 11-i Rinau ítélet, C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, 48. és 52. pont).

- 48 Meg kell állapítani, hogy a 2201/2003 rendelet (17) preambulumbekzdése hangsúlyozza e rendelet kiegészítő jellegét, kimondva, hogy az kiegészíti az 1980. évi Hágai Egyezmény rendelkezéseit, amelyek azonban továbbra is alkalmazandók.
- 49 Ezen Egyezmény 34. cikke ezenkívül úgy rendelkezik, hogy ez az Egyezmény „nem korlátozza az eredeti és a megkeresett Állam között érvényben levő nemzetközi eszköz vagy a megkeresett Állam más jogának alkalmazását a jogellenesen külföldre vitt vagy elrejtett gyermekek visszavitelének vagy láthatási jog gyakorlása elérésének céljaira”.
- 50 A szóban forgó két jogszabály kapcsolatát a 2201/2003 rendelet 11. cikkének (1) bekezdése pontosítja, amely szerint a tagállamok bíróságainak e cikk (2)–(8) bekezdését kell alkalmazniuk az 1980. évi Hágai Egyezmény szerinti visszavitelre irányuló eljárásra.
- 51 Meg kell állapítani, hogy e rendelkezések nem követelik meg, hogy valamely személy, szerv vagy hatóság – ha állítólag gyermek jogellenes külföldre vitelére került sor – az 1980. évi Hágai Egyezmény alapján kérje e gyermeknek a szokásos tartózkodási helye szerinti államba való haladéktalan visszavitelét.
- 52 Ezen értelmezést erősíti meg a 2201/2003 rendelet 60. cikke, amelyből kitűnik, hogy a rendelet elsőbbséget élvez az 1980. évi Hágai Egyezménnyel szemben (2008. július 11-i Rinau ítélet, C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, 54. pont).
- 53 Következésképpen a szülői felelősség jogosultja a 2201/2003 rendelet III. fejezetének rendelkezései alapján akkor is kérheti a joghatósággal rendelkező bíróság által a 2201/2003 rendelet II. fejezetének 2. szakasza alapján elfogadott, a szülői felügyeletre és a gyermekek visszavitelére vonatkozó határozatok elismerését és végrehajtását, ha az 1980. évi Hágai Egyezmény alapján nem kérte a visszavitelét.
- 54 Másodszor meg kell vizsgálni, hogy a visszavitelt elrendelő végzés e rendelet tárgyi hatálya alá tartozik-e, amit C. E. vitat.
- 55 A 2201/2003 rendelet 1. cikke (1) bekezdésének b) pontjából kitűnik, hogy ezt a rendeletet a bíróság jellegétől függetlenül alkalmazni kell a többek között a szülői felelősség megállapításával, gyakorlásával, átruházásával, korlátozásával vagy megszüntetésével kapcsolatos polgári ügyekben. Ezzel összefüggésben a „polgári ügyek” fogalmát nem megszorítóan kell értelmezni, hanem olyan önálló uniós jogi fogalomként, amely – a rendelet (5) preambulumbekzdésében ismertetett célnak megfelelően – kiterjed többek között minden, az említett rendelet értelmében vett „szülői felelősséggel” kapcsolatos kérelemre, intézkedésre, illetve határozatra (2015. október 21-i Gogova ítélet, C-215/15, EU:C:2015:710, 26. pont).
- 56 A 2201/2003 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének a)–d) pontja pontosítja, hogy a szülői felelősséggel kapcsolatos ügyek különösen a következőkkel foglalkoznak: felügyeleti jog, gyámság, a gyermek személyének, illetve vagyonának gondozásával megbízott olyan személyek vagy szervek kijelölése és feladatai, amelyek képviselik vagy támogatják a gyermeket, valamint a gyermek nevelőszülőknél való elhelyezése vagy intézményi gondozásba helyezése.
- 57 A „szülői felelősség” fogalma a 2201/2003 rendelet 2. cikkének 7. pontjában tág meghatározást kapott, minthogy a gyermek személyével, illetve vagyonával kapcsolatos valamennyi olyan jogra és kötelességre kiterjed, amelyet valamely természetes vagy jogi személy határozat, jogszabály hatálya, illetve jogilag kötelező megállapodás útján gyakorol (2007. november 27-i C ítélet, C-435/06, EU:C:2007:714, 49. pont; 2012. április 26-i Health Service Executive ítélet, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, 59. pont).

- 58 Meg kell állapítani, hogy valamely bíróság által a gyámság alá helyezésre vonatkozó hatáskörének gyakorlása maga után vonja a gyermek jólétéhez és neveléséhez kapcsolódó, szokásosan a szülők által gyakorolt, a 2201/2003 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének a) pontjában foglalt jogok gyakorlását, sőt a 2201/2003 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében véve a gyámsághoz és a gondnoksághoz kapcsolódó szempontokat. Ahogy azt a kérdést előterjesztő bíróság megjegyezte, a felügyeleti jog valamely közigazgatási hatóságra való átruházása is az említett rendelet hatálya alá tartozik.
- 59 E tekintetben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a High Court (felsőbíróság, Írország) által a 2201/2003 rendelet III. fejezete alapján elfogadott *ex parte* végzés elismerte a gyámság alá helyező végzést, és azt Írországban végrehajthatóvá nyilvánította.
- 60 Nem vitatott, hogy a három gyermek visszavételére vonatkozó kérelem nem az 1980. évi Hágai Egyezményen alapult, és hogy a gyámság alá helyező végzés rendelkező része több elemből áll, többek között a gyermekek állami gondozásba vételéből és a visszavétel elrendelő végzésből. Úgy tűnik tehát, hogy ez utóbbi a szülői felelősségre vonatkozó határozat következménye, és attól elválaszthatatlan.
- 61 Következésképpen a gyermekeket gyámság alá helyező és azok visszavételét elrendelő olyan határozat, mint amely az alapeljárás tárgyát képezi, és amelynek a végrehajtását a High Courttól (felsőbíróság, Írország) kérték, a 2201/2003 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése szerint a szülői felelősség megállapítására és/vagy gyakorlására és/vagy korlátozására vonatkozik, továbbá e cikk (2) bekezdése értelmében a „felügyeleti joggal” és/vagy a „gyámsággal” foglalkozik. Ezért az ilyen határozat e rendelet tárgyi hatálya alá tartozik.
- 62 A fenti megfontolásokra figyelemmel, az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2201/2003 rendelet III. fejezetének általános rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy ha azt állítják, hogy a gyermekeket jogellenes vitték el, a gyermekek korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam bíróságának az említett gyermekek visszavételét elrendelő és a szülői felelősségre vonatkozó határozatát követő határozata ezen általános rendelkezések értelmében a fogadó tagállamban végrehajthatóvá nyilvánítható.

A C-325/18. sz. ügyben előterjesztett második és harmadik kérdésről

- 63 Az együttesen vizsgálandó második és a harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2201/2003 rendelet 33. cikkének a Charta 47. cikkére tekintettel értelmezett (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy egyrészt azzal olyan helyzetben, mint amely az alapeljárás tárgya, ellentétes a gyámsága alá helyezést és a gyermekek visszavételét elrendelő, továbbá a megkeresett tagállamban azelőtt végrehajthatóvá nyilvánított tagállami bírósági határozatnak a végrehajtása, hogy az érintett szülőknek kézbesítették volna az e határozat végrehajthatóságát megállapító nyilatkozatot, másrészt az e 33. cikk (5) bekezdésében előírt keresetindítási határidőre kell hivatkozni azon személy esetében, akivel szemben az említett határozat végrehajtását kérték.
- 64 Ahogy az az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, a felsőbíróságok eljárási szabályzata 42A. rendelkezése 10. szabálya (2) bekezdésének ii. pontja értelmében „az ítélet vagy határozat végrehajtására sor kerülhet [a keresetindítási határidő] letelte előtt”.
- 65 A Bíróság ugyanis kimondta, hogy annak elkerülése érdekében, hogy a végrehajthatóvá nyilvánítás tárgyában hozott határozat ellen benyújtott jogorvoslat felfüggesztő hatálya megkérdőjelezhesse a 2201/2003 rendelet 31. cikkében előírt rövid határidőt, az elhelyezést elrendelő határozat azon időponttól végrehajtható, amikor a megkeresett tagállam bírósága az említett 31. cikknek megfelelően megállapította e határozat végrehajthatóságát (2012. április 26-i Health Service Executive ítélet, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, 125. pont). A Bíróság tehát megállapította, hogy a megkeresett tagállam bíróságának, annak érdekében, hogy ne fossza meg hatékony érvényesülésétől a 2201/2003 rendeletet,

a végrehajthatóvá nyilvánítás iránti kérelemre vonatkozó határozatot különös gyorsasággal kell meghoznia, és a megkeresett tagállam bíróságának ilyen határozata ellen benyújtott jogorvoslat nem bírhat felfüggesztő hatállyal (2012. április 26-i Health Service Executive ítélet, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, 129. pont).

- 66 Ez a megállapítás azonban nem dönti el előre azt a külön kérdést, hogy az *ex parte* eljárás szakaszában végrehajthatóvá nyilvánított határozat végrehajtható-e a kézbesítés előtt.
- 67 Ezzel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy önmagában a 2201/2003 rendelet 33. cikkének szövege alapján nem lehetséges a feltett kérdésekre válaszolni.
- 68 Jóllehet ugyanis e rendelkezés előírja, hogy a végrehajtási határozat elleni jogorvoslat benyújtására nyitva álló határidő e határozat kézbesítésétől kezdődik, nem jelöli meg pontosan, hogy a végrehajtásra sor kerülhet-e ezen kézbesítés előtt.
- 69 Emlékeztetni kell e tekintetben arra, hogy végrehajthatóságot megállapító határozat kézbesítésre vonatkozó előírás célja egyrészt azon fél jogainak védelme, aki ellen a határozat végrehajtását kérték, másrészt feltételes jelleggel lehetővé tenni a 2201/2003 rendelet 33. cikkében előírt, szigorú és nem meghosszabbítható jogorvoslati határidő pontos kiszámítását (lásd analógia útján: 2006. február 16-i Verdoliva ítélet, C-3/05, EU:C:2006:113, 34. pont).
- 70 E kézbesítési kötelezettség, valamint a jogorvoslatra vonatkozó információk azzal együtt történő átadása lehetővé teszi, hogy az a fél, aki ellen a végrehajtást kérték, hatékony jogorvoslati joggal rendelkezzen. Következésképpen annak megállapításához, hogy az érintett félnek a 2201/2003 rendelet 33. cikke értelmében véve lehetősége volt jogorvoslati kérelem előterjesztésére a végrehajthatóságot megállapító határozattal szemben, az szükséges, hogy ismerje e határozat tartalmát, ami egyben feltételezi, hogy azt részére kézbesítették, vagy közölték vele (2006. december 14-i ASML-ítélet, C-283/05, EU:C:2006:787, 40. pont).
- 71 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből e tekintetben kitűnik, hogy a felsőbbbíróságok eljárási szabályzata 42A. rendelkezése 10. szabálya (2) bekezdésének iii. pontja értelmében a végrehajthatóságot megállapító határozatnak tartalmaznia kell egy olyan megjegyzést, amely szerint „az ítélet vagy határozat végrehajtása bíróság előtti kérelemre felfüggeszthető, ha az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban rendes jogorvoslatot nyújtottak be”.
- 72 Az a lehetőség ugyanis, hogy a nemzeti jog alapján kérhető az ilyen határozat végrehajtásának felfüggesztése a hatékony jogorvoslathoz való alapvető jog, illetve általánosságban a védelemhez való jogok lényeges garanciájának minősül, amely felfüggesztésre többek között akkor kerülhet sor, ha valamely határozat végrehajtása nyilvánvalóan rendkívüli következményeket vonna maga után.
- 73 Ilyen körülmények között, noha – ahogy azt a főtanácsnok az indítványa 119. pontjában megállapította – annak a személynek, aki ellen a végrehajtást kérték, lehetősége kell, hogy legyen arra, hogy jogorvoslati kérelmet nyújtson be annak érdekében, hogy többek között a rendelet 23. cikkében előírt, elismerést kizáró okok valamelyikére hivatkozhatson, meg kell állapítani, hogy a visszavitt elrendelő végzés azt megelőző végrehajtása, hogy a végzést az érintett szülőknek kézbesítették volna, megakadályozta ez utóbbiakat a 2201/2003 rendelet 33. cikkének (5) bekezdése értelmében vett „végrehajthatóvá nyilvánítás” kellő időben való vitatásában, és mindenesetre abban, hogy a végrehajtás felfüggesztését kérik.
- 74 Ezenkívül meg kell állapítani, hogy a Bíróság előtti tárgyaláson a HCC azt állította, hogy a határozat haladéktalan végrehajtását „általában a szökés veszélye” tette szükségessé. Meg kell azonban állapítani, hogy a gyermekek 2017. szeptember 14. óta Írországból befogadó otthonban voltak elhelyezve. Következésképpen úgy tűnik, hogy az Egyesült Királyságba való visszavitelüket elrendelő határozat végrehajtását nem jellemezte különös sürgősség.

- 75 Ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy 2201/2003 rendelet 33. cikkének a Charta 47. cikkére tekintettel értelmezett (1) bekezdésével ellentétes a gyámsága alá helyezést és a gyermekek visszavitelét elrendelő, továbbá a megkeresett tagállamban azelőtt végrehajthatóvá nyilvánított tagállami bírósági határozatnak a végrehajtása, hogy az érintett szülőknek kézbesítették volna az e határozat végrehajthatóságát megállapító nyilatkozatot.
- 76 A kérdést előterjesztő bíróság arra is keresi a választ, hogy ilyen körülmények között a 2201/2003 rendelet 33. cikkének (5) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezésben előírt keresetindítási határidőre hivatkozni kell az érintett szülőkkel szemben.
- 77 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az elévülési határidők rendeltetése általában véve az, hogy biztosítsák a jogbiztonságot (2016. július 7-i Lebek ítélet, C-70/15, EU:C:2016:524, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ezenkívül a gyermek mindenek felett álló érdekével is összhangban áll az, hogy a rá vonatkozó határozatokat csak korlátozott időszak során lehessen vitatni.
- 78 Az alapeljárásban nem vitatott, hogy a végrehajthatóságot megállapító határozatot ténylegesen kézbesítették az érintett szülőknek.
- 79 Kétségtelen, hogy a szülőket megfosztották azon joguktól, hogy a visszavitt elrendelő végzés végrehajtásának felfüggesztését kérik, mivel a kézbesítésre e határozat végrehajtását követően került sor. Mindazonáltal a jogaik e sérelme nincs hatással az e határozat kézbesítésével meginduló keresetindítási határidőre.
- 80 Ilyen körülmények között a 2201/2003 rendelet 33. cikkének (5) bekezdésében előírt keresetindítási határidőt az eljáró bíróság nem hosszabbíthatja meg.
- 81 A jelen ítélet 75. pontjában szereplő megfontolásokra figyelemmel a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia, hogy a nemzeti jog lehetővé teszi-e számára a végrehajthatóvá nyilvánítás iránti kérelemre vonatkozó, korábban elfogadott határozat visszavonását.
- 82 A második és a harmadik kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a 2201/2003 rendelet 33. cikkének a Charta 47. cikkére tekintettel értelmezett (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal olyan helyzetben, mint amely az alapeljárás tárgya, ellentétes a gyámsága alá helyezést és a gyermekek visszavitelét elrendelő, továbbá a megkeresett tagállamban azelőtt végrehajthatóvá nyilvánított tagállami bírósági határozatnak a végrehajtása, hogy az érintett szülőknek kézbesítették volna az e határozat végrehajthatóságát megállapító nyilatkozatot. A 2201/2003 rendelet 33. cikkének (5) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben előírt keresetindítási határidőt az eljáró bíróság nem hosszabbíthatja meg.

A C-375/18. sz. ügyben előterjesztett kérdésről

- 83 A negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2201/2003 rendeletet úgy kell-e értelmezni, hogy azzal olyan helyzetben, mint amely az alapeljárás tárgya, ellentétes az, hogy a tagállami bíróság valamely másik tagállam közjogi szervezetével szemben ideiglenes intézkedés formájában védelmi intézkedéseket fogadjon el, megtiltva e szervezetnek, hogy e másik tagállam bíróságai előtt az ott tartózkodó gyerekek örökbefogadására irányuló eljárást indítsanak vagy folytassanak le.
- 84 Emlékeztetni kell arra, hogy a 2201/2003 rendelet 20. cikke lehetővé teszi az e cikkben említett bíróságok számára, hogy ideiglenes vagy védelmi intézkedéseket hozzanak, feltéve hogy e bíróságok a szülői felelősséggel kapcsolatos joghatóságukat nem az e rendelet II. fejezetének 2. szakaszában foglalt cikkek valamelyikére alapítják (2010. július 15-i Purrucker ítélet, C-256/09, EU:C:2010:437, 63. pont).

- 85 E bíróságok csak akkor jogosultak ideiglenes vagy védelmi intézkedéseket hozni, ha a következő három feltétel együttesen fennáll:
- a szóban forgó intézkedéseknek sürgőseknek kell lenniük;
  - azokat az e bíróságok székhelye szerinti tagállamban található személyekre vagy vagyontárgyakra vonatkozóan kell meghozni, valamint
  - ideiglenes jellegűeknek kell lenniük (2010. július 15-i Purrucker ítélet, C-256/09, EU:C:2010:437, 77. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 86 A fentiekből következik, hogy az olyan határozat, amelyből nem derül ki, hogy azt az ügy érdemével kapcsolatban joghatósággal rendelkező vagy állítólag joghatósággal rendelkező bíróság hozta, nem feltétlenül tartozik a 2201/2003 rendelet 20. cikkének hatálya alá, hanem kizárólag akkor vonatkozik rá e rendelkezés, ha e határozat megfelel az e rendelkezésben előírt feltételeknek (2010. július 15-i Purrucker ítélet, C-256/09, EU:C:2010:437, 78. pont).
- 87 Márpedig meg kell állapítani, hogy az alapeljárás tárgyát képező ideiglenes intézkedés iránti kérelem nem olyan személyekre vonatkozik, akik a kérdést előterjesztő bíróság székhelye szerinti tagállamban tartózkodnak, és így nem teljesíti a jelen ítélet 85. pontjában említett feltételt.
- 88 Következésképpen nem tartozik a 2201/2003 rendelet 20. cikkének hatálya alá az olyan védelmi intézkedés, mint amilyen az alapügy tárgyát képező ideiglenes intézkedés, amelyet valamely tagállami bíróságtól valamely másik tagállam közjogi szervezetével szemben kérnek, megtiltva e szervezetnek, hogy az e másik tagállam bíróságai előtt az ott tartózkodó gyerekek örökbefogadására irányuló eljárást indítsanak vagy folytassanak le.
- 89 Egyébiránt a kérdést előterjesztő bíróság azt is meg szeretné tudni, hogy az ilyen ideiglenes intézkedés annak megtiltásához vezetne-e, hogy a HCC a hatáskörrel rendelkező angol bíróságokhoz forduljon, és így a 2004. április 27-i Turner ítéletben (C-159/02, EU:C:2004:228), valamint a 2009. február 10-i Allianz és Generali Assicurazioni Generali ítéletben (C-185/07, EU:C:2009:69) megtiltott *anti-suit injunction*höz lenne hasonlatos.
- 90 A Bíróság ezen ítéletekben kimondta, hogy az *anti-suit injunction*, vagyis az olyan intézkedés, amely célja megtiltani valakinek, hogy másik tagállam bíróságai előtt eljárást indítson vagy folytasson, nem egyeztethető össze a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-én megkötött egyezményvel (HL 1972. L 299., 32. o.) és a 44/2001 rendelettel, mivel az ilyen intézkedés nem tartja tiszteletben azon elvet, amely szerint valamennyi bíróság jogosult a rá alkalmazandó szabályok alapján megvizsgálni, hogy rendelkezik-e joghatósággal az elé terjesztett jogvita eldöntésére. A másik tagállam bíróságának hatáskörébe való ilyen beavatkozás egyébiránt összeegyeztethetetlen a kölcsönös bizalom elvével, amely lehetővé tette a joghatóságok kötelező rendszerének bevezetését, amelyet az e jogforrások hatálya alá tartozó összes bíróságnak be kell tartania (2004. április 27-i Turner ítélet, C-159/02, EU:C:2004:228, 24. és 25. pont; 2009. február 10-i Allianz és Generali Assicurazioni Generali ítélet, C-185/07, EU:C:2009:69, 29. és 30. pont; 2015. május 13-i Gazprom ítélet, C-536/13, EU:C:2015:316, 33. és 34. pont).
- 91 A jelen ügyben ezen ítélkezési gyakorlatnak megfelelően meg kell állapítani, hogy a 2201/2003 rendelet és különösen annak 26. cikke nem teheti lehetővé olyan ideiglenes intézkedés meghozatalát, amelynek célja megtiltani a HCC számára, hogy az Egyesült Királyságban a gyermekek örökbefogadásával kapcsolatos bírósági eljárást indítson vagy vitassa az angol bíróságok vonatkozó joghatóságát.
- 92 Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy az olyan ideiglenes intézkedésnek, mint amelyet az érintett szülők kérnek – a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információk alapján és ahogy azt a főtanácsnok indítványa 153. és 154. pontjában megállapította –, nem célja és nem következménye a

HCC abban való megakadályozása, hogy angol bírósághoz forduljon ugyanazon tárggyal kapcsolatban, mint a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő jogvita tárgya, mivel az Egyesült Királyságban indított vagy folytatott bírósági örökbefogadási eljárásnak eltérő a célja és a hatása, mint a 2201/2003 rendelet szerinti, a gyermekek visszavételére és az érintett szülők jogorvoslati jogának védelmére irányuló eljárásnak.

- 93 Ráadásul a 2201/2003 rendelet 1. cikke (3) bekezdése b) pontjának szövege szerint az ezen örökbefogadásról szóló határozat, és az azt előkészítő intézkedések nem tartoznak a rendelet hatálya alá.
- 94 A fenti megfontolások összességére tekintettel a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2201/2003 rendeletet úgy kell értelmezni, hogy azzal olyan helyzetben, mint amely az alapeljárás tárgya, nem ellentétes az, hogy a tagállami bíróság valamely másik tagállam közjogi szervezetével szemben ideiglenes intézkedés formájában védelmi intézkedéseket fogadjon el, megtiltva e szervezetnek, hogy e másik tagállam bíróságai előtt az ott tartózkodó gyerekek örökbefogadására irányuló eljárást indítsanak vagy folytassanak le.

A költségekről

- 95 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet III. fejezetének általános rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy ha azt állítják, hogy a gyermekeket jogellenes vitték el, a gyermekek korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam bíróságának az említett gyermekek visszavételét elrendelő és a szülői felelősségre vonatkozó határozatát követő határozata ezen általános rendelkezések értelmében a fogadó tagállamban végrehajthatóvá nyilvánítható.**
- 2) **A 2201/2003 rendelet 33. cikkének – az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkére tekintettel értelmezett – (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal olyan helyzetben, mint amely az alapeljárás tárgya, ellentétes a gyámsága alá helyezést és a gyermekek visszavételét elrendelő, továbbá a megkeresett tagállamban azelőtt végrehajthatóvá nyilvánított tagállami bírósági határozatnak a végrehajtása, hogy az érintett szülőknek kézbesítették volna az e határozat végrehajthatóságát megállapító nyilatkozatot. A 2201/2003 rendelet 33. cikkének (5) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben előírt keresetindítási határidőt az eljáró bíróság nem hosszabbíthatja meg.**
- 3) **A 2201/2003 rendeletet úgy kell értelmezni, hogy azzal olyan helyzetben, mint amely az alapeljárás tárgya, nem ellentétes az, hogy a tagállami bíróság valamely másik tagállam közjogi szervezetével szemben ideiglenes intézkedés formájában védelmi intézkedéseket fogadjon el, megtiltva e szervezetnek, hogy e másik tagállam bíróságai előtt az ott tartózkodó gyerekek örökbefogadására irányuló eljárást indítsanak vagy folytassanak le.**

Aláírások